

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

7. Gueicuni Eunuchi Seiana fortuna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

egeat; ac nisi adeo fuissent suspecta tunc, & lubrica tempora primores quidam inter Literatos conuenerant de ædificanda nobis domo, & Christianis templo, eorum largitas, Gueicuni Eunuchi suspicaci, & fera gubernatione elisa concidit; omnes enim cœtus (de virtute, aut Deo agerent) insectabatur crudeliter, complures denique in variis urbibus, Himhoæ potissimum, Cathecumenos signauit Alenius, de quibus plenius, dicendum recurret.

Tribus his quæ dixi prædiis, fixas obtinebamus & apertas sedes in Prouinciis septem; intra Cataium aquilonem versus, in Pechinensi, Sciansensi, & Scensiana; intra Manginum austrique inferiora, in Nanchinensi, Fochiensi, Cechiana, Chiansensi. Has excolebant Prouincias è nostris viginti tres, nouem stationibus diuisi. Sinenses quatuor insignes Carechistæ, reliqui Sacerdotes, diuersis in Europa ex nationibus oriundi, & iuuenes decem Macaenses, quos educabamus in spem Societatis promerendæ; tincti fonte diuino ultra numerum sesquimille haud multum exiêre; quod non fuerit triplo maior, tyrannis obstitit Gueicuni, cui cœtus omnes etiam modici, erant immaniter capitales. De quo felicitatis aulicæ ludibrio, & fortunæ pila, vetat noxas gestorum consequens à nobis omitti, quæ illum egeret tam altè præcipitem vt in aureo scrinio, missum inueniret elidendis sibi met faucibus laqueum, & gratiæ loco, morte vna periret qui sexcentas esset commertus. Erat hic semivir ex pago Prouinciæ Honanæ; quo patre ignoratur. Pechinum profectus in spem tunc macram meliorum; Eunuchis palatij se dedit in famulum, quos inter, & greges feminarum, nemo masculus extra Regem: cordatum huic & acce ingenium præ quàm soleat adolescentibus, è luto & triuio natis; qualis tota illa fœx spadonum, quantumuis potens, & populis timenda. Verum catè aduertens hæsurum se semper in sordibus ministerij famularis, si omnium rudis, solis manibus niteretur, ingenium quo multum valebat tentauit literis expetiri, sibi que prope vna discipulus, & Magister, illam breui attigit elegantiam scribendi sublimem ac nobilem, quæ vna Regi legenda obicitur. Hinc iam habilis mente, & consilio suo vti, gradum promouit vltierius, seque inter Eunuchos Principis secundogeniti, solerti captatione penetrauit, quem nihilominus præfensione quadam tacita diuinabat rerum quandoque potiturum, posseque si gnauiter ageret, famuli nomine in eius dominum transire. Callidè igitur ingenium Principis obseruare, omnes eius amplecti, & venerari nutus, ad omnem eius se morum, colorem flexumque fingere, mutare denique amicitia seruitutem, cuius amicitia nexum, tantum abest potitus Regno Princeps laxauerit, vt multo etiam quam ante arctius strinxerit. Inerant Principi duo quædam præclara & imperio digna; Iustitiæ neruus, & Clementiæ amor, cœpitque hoc vtroque brachia susceptæ; Monarchiæ sic amplecti molem, vt parem vbique antiquis Regibus censerent vniuersi, & hac item

vtraque

7.
Gueicuni
Eunuchi Sciansiana fortuna.

utraque sibi via eundem intelligens Vaser Eunuchus, quocumque penderet Dominus eo ferebatur, sic tamen ut publica omnia in praeiudicium suum commodum exirent. Quibus artibus id affectus est, ut quo illum infani tollebant ambitus, reipsa regnaret, Regis vacuum nomen gereret Imperator. Populis tributa intolerabilia remisit; afflictis Prouinciis de Regis aerario succurrit. Reductum militem ab expeditione in Tartaros, etiam tum Sinis infestos, poenis, aut praemiis pro cuiusque merito affectit. Magistratu fungentes Mandarinos, iniuriarum in populos, dantes sibi vicissim veniam & accipientes, alios redegit in ordinem, alios ita castigauit; nemo ut deinceps ad integritatem gubernationis noua egeret admonitione. Nemo sibi secretum sat tutum sponderet ad impunitatem: percrebuerat vulgò rumor, genis quindecim familiaribus illum uti, qui sub noctem quotidie ad eum referrent, quicquid eo die in assignata sibi Prouincia non modo factum, sed prope cogitatum esset. Erant hi genij, exploiatores infiniti, quorum lyncea indagatioue, palatio clausus, introspiciebat vniuersa. Tantùm porrò vbique praeferebat sinceri, aut ficti erga Regem amoris, tam ardentem eius studebat famæ, ac bono nomini, ut si rem filij, non domini gereret. Vice versa Rex prosequatur semivirum filij affectu, & Patris nomenclatione, quæ iam latè vulgata pro monstro est habita non minùs ab omni decoro, quàm ab omni natura alieno.

Sed forè amoris impotentiam excusare, Ministri utilis poterat opera, nisi proiectæ confidentiæ amenti studio, totum se illi cum Regno permisisset; quod ei ius summæ potestatis, immane, & insolentia ne quis Gueicuno contenderet æmulus, Prætoria sex tractandis publicis instituta; Colaósque ipsos, sapientes senes, Regum ab æuo monitores & Patres Spadoni subiecit, cui tunc supremos imperij verticem sublimè calcanti, non satis caput integrè constitit. Dementem se primum & iudicio captum exhibuit, postea crudelem. Palmaris fuit stulti hominis conatus, ut gradum sibi scelere stabiliret, quem erat adeptus probitate. Ratus enim quod erat, non passuros tot regni Ministros Principes, vilissimi homuli indigna imperia, enervandam sibi statuit eorum, potestatem, ut alieno si saperent malo, sin minùs proprio discerent se nihil esse; nihil posse nisi à Gueicuno, penes quem omnia, expectare. Prodendi huius consilij articulum præbuit, demandata illi ad Regum sepulchra peregrinatio, huius parem superbæ, & impudenti pompæ nemo vnquam spectarat mortalium, quod præter alia, vni sacrum, & debitum Regi honorem vsurpasset, sternendarum sibi arenis flauentibus viarum ad miliaria duodecim, quanta erat illa peregrinatio: rediturum excepit ipsa Regis sedes, comitatùque longè quàm priùs mirabiliori Pechinum detulit; aduentanti aula ex more obuiam dum pordit, iubet nutu superbo procul stolidum animal; (eius apparitores armis) illos Regni supremos Præsides, gestatorias suas omittere, ac sibi de genibus, fronte humi abiecta procumbere.

Offendit

Offendit ea res grauitè Pechinum vniuersam, multisque iam iratos nominibus Mandarinos egit ad laxandam querelis indignationem; per calcata regni primaria capita ingressum vrbein vile mancipium; abiectos ad pedes lecticiorum imperij Rectores, ab homuncione quem Regis gratia non posset in tantum apicem tollere vt natiuo illum ex quo esset concretus, cæno ablueret; palam factò fecisse agresti, & sordido, quàm esset impar fortunæ nobili, & magnæ. Prouidam sane bonamque naturam quæ sterilitate, monstra talia damnaisset, fore alioqui vitam hominum miseram, nisi belluina istorum improbitas cum iis interiret. His & similibus quæ sagacem Eunuchum minimè lauerunt, vindictam reposuit inter Sinas, si quæ alia, grauem & acerbam; Mandarinos omnes gestatorio interdixit quod insigne honoris præcipui, quo super populum, humeris hominum ferebantur iis detrahère, nihil erat aliud, quàm illos plebeiis æquare, malebantque, vt sunt exquisitissimo læsæ dignitatis & gloriæ sensu, domi se claudere quam notas exuti suis gradibus solennes, in publico cerni. Depressio nem nobilium fœdam, secuta est fœdior lutulentæ fœcis prouectio, Eunuchorum scilicet omnium, qui perinde ac forent in suo Queicuno Regis Patres, ima licet è classe seruulorum insolescebant palam ferocius: huic mancipiorum abiectorum impudentiæ inhibendæ, Mandarinis maioribus ausis maiores duos ex iis iuridicè cædere vilissimos, & à trulla seruos; pœnam hanc Queicunus apud Regem criminatus est tam dolenter, vt milites cum carnificibus illicò mitteret ad inquirendos Mandarinos pœnæ illius auctores æquissimos. Ex iis qui primus in manus illorum incidit, fustuuario publicè est necatus; alter iis se viuam sepeliit latebris vt nunquam postea visus sit; infamem reliqui carnificis manum, morte spontanea sceleratius præuerterunt, fuitque hic primus sanguinolentæ missus tragediæ qua amplissimus Literatorum Ordo Queicuni gratiæ litauit. Stragis causam breuiter hictango, quod nostris quoque cum rebus coniuncta sit.

Paucis ab hinc annis Literati, Vulsuæ vrbe Nanchino proxima, coierant in Academiam, in qua de moribus tractabant; & optima gubernatione, quod institutum & fama celebre, & fructu euident, propagatum est cœterum numero in varias vrbes australium partium, velut membra viuis corporis, nec erat ferè Mandarinus alicuius notæ in illo quatuor Prouinciarum tractu vasto quæ præcipuè studiis, & ingenis florebat, quin iis sodalitiis nomen daret. Præerant quibudam Doctores Christiani, Leo, Paulus, & Michaël; laudabant ea Patres maiorem in modum quòd Academicis Christianum sensim afflarent spiritum qui præter diuina, motum quoque iisdem incumbit documētis, sed in præstantiori argumento. Præclarum denique inuentum eò plausus tulit, & approbatio, vt sumptu liberali ædificaretur etiam Pechini ornareturque magnificè instituti illius formæque sodalitas, cuius docti circum parietes vitorum Illustrium fulgebant scriptionibus eruditis in

8.
Academia
Litt. ethnico-
rum vti-
lis, Christiani-
simo.